

ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАВДА

Міжнародна безпека та євроінтеграція України

Захиститися від захищеного: чим загрожує українському експорту новий регламент ЄС

18 ЧЕРВНЯ 2018, 08:40 — Анжела Махінова, SAYENKO KHARENKO

Багато українських підприємств, що експортують свою продукцію в ЄС, можуть зіткнутися із новими проблемами на цьому ринку. Втім, постраждають в першу чергу ті, хто має пільгові умови на внутрішньому ринку.

На початку червня набрав чинності Регламент ЄС 2018/825, який передбачає внесення змін до європейського законодавства у сфері заходів торговельного захисту європейських виробників від демпінгового або субсидованого імпорту.

Преамбула Регламенту ЄС 2018/825 пояснює необхідність його прийняття досить коротко: чинні правила захисту внутрішнього ринку в ЄС були прийняті ще у далекому 1968 році і істотно змінювалися лише у 1996 року. В подальшому законодавство змінювалося, але це був свого роду "косметичний ремонт".

Як наслідок, на сьогодні чинні механізми не дозволяють ЄС враховувати всі потреби бізнесу, зокрема ефективно його захищати.

Показово, що в преамбулі зазначаються виклики XXI сторіччя, з якими планує боротися ЄС. Зокрема, це втручання окремих країн в торгівлю сировиною з метою забезпечення особливих/пільгових умов доступу до такої сировини своїх споживачів (*downstream users*). Це також значні програми субсидування, що й досі існують в різних країнах, але все менше застосовуються в ЄС, чим європейські виробники ставляться в нерівні конкурентні умови. Ну й звичайно, Регламент ЄС 2018/825 спрямований на більшу відкритість процедур та врахування досвіду, виробленого Європейською комісією протягом років проведення антидемпінгових та антисубсидційних розслідувань.

Спробуємо розібратися, які наслідки новий регламент матиме для України.

Увага до сировини

Як прямо зазначено у Регламенті ЄС 2018/825, на сьогоднішній день багато країн *de facto* чи *de jure* можуть втручатися в регулювання ринків сировини і тим самим сприяти тому, що власні виробники отримують таку сировину на пільгових умовах. Зрозуміло, що виробники

з країн, де такого державного втручання немає, купують сировину за вищими цінами, мають вищу собівартість і не можуть конкурувати на рівних умовах з виробниками, які отримують сировину на пільгових умовах.

Серед такого державного втручання Регламент ЄС 2018/825 розглядає практику подвійного ціноутворення (*dual pricing*); експортні мита; додаткове експортне мито; заборона експорту; фіскальні податки на експорт; ліцензування експорту; мінімальні експортні ціни; зменшення відшкодування ПДВ для експорту; відкриття чи обмеження пунктів митного оформлення для експортерів; кваліфікаційні вимоги для експортерів.

Варто зазначити, що наразі Регламент ЄС 2018/825 передбачає вичерпний перелік державного втручання в регулювання ринків сировини. Однак передбачається, що пізніше цей перелік може бути змінений/доповнений шляхом прийняття окремого рішення Європейською комісією.

До цього часу законодавство ЄС, як і Угода СОТ про застосування ст. VI ГАТТ, як і законодавство більшості країн-членів СОТ, у тому числі України, не передбачало, що повинна була робити Європейська комісія у випадку виявлення зазначених випадків державного втручання. Регламент ЄС 2018/825 же детально врегулював дану прогалину.

Тепер, якщо Європейська комісія в ході антидемпінгового розслідування встановить, що є докази наявності державного втручання в регулювання ринку сировини; або регульований сировинний компонент (неважливо, оброблений він чи ні) складає не менше 17% від собівартості; або ціна на таку сировину у досліджуваній країні є значно нижчою у порівнянні з цінами на репрезентативних міжнародних ринках – це призведе до того, що не буде застосовуватися *lesser duty rate* під час розрахунку ставки антидемпінгового мита.

Нагадаємо, в ЄС застосовується правило меншого розміру мита (*lesser duty rate*), яке передбачає, що попередні або остаточні антидемпінгові заходи повинні застосовуватися в розмірі демпінгової маржі або в розмірі, меншому за таку маржу, якщо такий менший розмір дозволяє усунути шкоду.

Наприклад, демпінгова маржа для певного іноземного виробника становить 80%, а маржа шкоди європейської індустрії – 35%. Якщо застосовується принцип *lesser duty rate*, антидемпінгове мито буде застосовуватися у розмірі 35%, якщо ж ні – у розмірі 80%.

Очевидно, що такий підхід не вигідний іноземним виробникам!

Також наявність державного втручання в регулювання ринків сировини впливатиме й на інші моменти. Наприклад, матиме значення для ініціювання переглядів у зв'язку із закінченням строків застосування антидемпінгових заходів. Зокрема, Регламент ЄС 2018/825 прямо передбачає, що ймовірність продовження або відновлення демпінгу та шкоди тепер може бути доведена, окрім іншого, доказами подальшого застосування державного втручання в регулювання ринків сировини.

Принциповий момент: в антисубсидаційних розслідуваннях *lesser duty rate* буде застосовуватися за іншим принципом. Зокрема, згідно з Регламентом ЄС 2018/825 за загальним правилом даний принцип не буде застосовуватися, окрім випадків, якщо Європейська комісія встановить, що це в інтересах європейських виробників.

Як оцінити шкоду для європейського бізнесу?

Нагадаємо, що у разі, якщо все-таки застосовуватиметься принцип *lesser duty rate*, важливе значення для іноземних виробників має те, яким чином Європейська комісія буде розраховувати ціну, яка не заподіє шкоду європейським виробникам (*target price*), яка безпосередньо впливає на рівень маржі шкоди.

Наразі *target price* розраховується як собівартість + розумна норма прибутку.

Регламент ЄС 2018/825 передбачає значні зміни в цій частині.

По-перше, тепер для цілей розрахунку *target price* базова норма прибутку повинна визначатися з урахуванням таких факторів: рівень прибутку до зростання імпорту з країни, щодо якої проводиться розслідування; рівень прибутку, який необхідний для покриття всіх витрат та інвестицій, витрат на дослідження (R&D) та інновації; а також норма прибутку, яка повинна бути розумно очікувана за нормальних умов конкуренції.

Встановлено, що мінімальний фіксований рівень норми прибутку тепер не може бути менше 6%.

По-друге, під час розрахунку собівартості повинні враховуватися витрати, які несуть європейські виробники у зв'язку з виконанням міжнародних зобов'язань ЄС у сфері охорони довкілля та Міжнародної організації праці, причому не тільки реально понесені витрати, а й ті, які будуть понесені протягом всього періоду застосування заходів.

Очевидно, що використання зазначених підходів однозначно призведе до збільшення маржі шкоди і відповідно в подальшому – ставок мит. При цьому такий підхід буде застосовуватися як в антидемпінгових, так і в антисубсидійних розслідуваннях.

І це далеко не все. Новий регламент передбачає внесення змін також і в інші положення, частина з яких йде на користь іноземних виробників, а частина – ні.

Наприклад, тепер усі зацікавлені сторони розслідування матимуть право запросити у Європейської комісії інформацію про застосування попередніх антидемпінгових/компенсаційних заходів. Комісія повинна буде за три тижні до їх застосування надати інформацію про потенційну ставку мита, інформацію про розрахунок демпінгової маржі/специфічної субсидії та маржі, достатньої для того, щоб усунути шкоду. Сторонам буде надано три дні для коментарів.

Цікавим нововведенням є також те, що антидемпінгові/компенсаційні заходи тепер будуть застосовуватися навіть якщо поставки товару йдуть на острови континентального шельфу та в спеціальні економічні зони, якщо це шкодить європейським виробникам. Щоправда, дані положення запрацюють тільки після ухвалення відповідних імплементаційних актів.

Якщо в період між розкриттям інформації про застосування заходів і до фактичного застосування заходів імпорт істотно зросте, Європейська комісія зможе тепер врахувати додатково даний фактор під час дослідження шкоди.

Із приємного для експортерів: новий Регламент прямо передбачає **необхідність сприяти індустріям, які переважно складаються з малих та середніх підприємств**, в частині доступу до заходів торговельного захисту. Зокрема, передбачається створення ґрунтового Helpdesk, де буде проводитися роз'яснювальна робота, у тому числі в частині підготовки заяв про ініціювання розслідування, заздалегідь будуть оприлюднюватися запитальники тощо.

Висновки для України

Очевидною метою прийняття Регламенту ЄС 2018/825 є ефективний захист європейських виробників від імпорту.

З огляду на це, українським виробникам, які експортують до ЄС, **потрібно готуватися до зростання кількості розслідувань в Євросоюзі та до зростання рівня антидемпінгових/компенсаційних заходів**. Зрозуміло, що були європейські індустрії, які знали, що очікується прийняття відповідних змін і просто чекали їх, щоб проводити розслідування за новими правилами і досягти максимально позитивних результатів.

Також не виключено, що розслідування, які розпочалися раніше, але не завершилися до вступу в силу Регламенту ЄС 2018/825, можуть завершитися нічим, наприклад, відкликанням скарги національною індустрією, лише з однією метою – подати її знову і застосувати заходи вже за новими правилами у значно більшому розмірі.

Особливо пильними потрібно бути наступним українським індустріям, де є очевидне втручання держави в державне регулювання ринку сировини в розумінні Регламенту ЄС 2018/825, а саме: металургія з експортним митом на металобрухт; соняшникова олія з експортним митом на насіння соняшнику; виробники ДВП, ДСП, меблів та інших виробів з деревини з експортною заборонаю лісу-кругляку...

З іншого боку, можна по-доброму позаздрити європейським виробникам, які ініціюватимуть розслідування, адже вони зможуть розраховувати на належний захист від імпорту, причому навіть від тих практик, по яких раніше було складно довести наявність недобросовісних дій (йдеться, в першу чергу, про нерівні умови доступу до сировини).

Досвід ЄС варто взяти на озброєння й Верховній раді, яка наразі розглядає законопроекти, що покликані кардинально змінити в Україні систему заходів торговельного захисту.

Анжела Махінова

партнер ЮФ Sayenko Kharenko